სალამი კომკავშირის რაიონული კონფერენციის დელეგატებს!

პროლეტარებო ყველა ქვეყნისა, შეერთდით!

თბილისის უნივერსიტეტი

თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის პარტიული კომიტეტის, რექტორატის, კომკავშირის კომიტეტის, ადგილკომისა და პროფკომის ორგანო

ТБИЛИСИС УНИВЕРСИТЕТИ — Орган Парткома, Ректората, Комитета ЛКСМ, Месткома и Профкома Тбилисского Государственного Университета

№ 34 (348)
24 ნოემბერი, პარასკევი, 1961 წ.
ფასი 2 კაპ.

დღეს მუშაობას იწყებს საქართველოს ალკკ თბილისის ორგანიზაციის ორჯონიკიძის სახელობის რაიონის XXXX კონფერენცია. იგი იმსჯელებს იმ მიღწევებსა და ნაკლოვანებებზე, რომლებსაც ადგილი ჰქონდა საანგარიშო პერიოდში. კონფერენციის მუშაობაში გარკვეულ ადგილს დაიკავებს ჩვენი უნივერსიტეტის ალკკ ორგანიზაციის საქმიანობა. მართლაც და ბევრი გვაქვს საამაყო: დიდი მუშაობა ჩატარდა სწავლების პროცესის გაუმჯობესების, სტუდენტთა აკადემიური წარმატების დონისა და შეგნებული დისციპლინის ამაღლებისათვის. კომკავშირი დახმარებას უწევდა უნივერსიტეტის ხელმძღვანელობას მაღალკვალიფიციური კადრების მომზადებაში. ამ მხრივ გაკეთებული ბევრია, მაგრამ არის სერიოზული ნაკლოვანებებიც. კონფერენცია ჯეროვან ყურადღებას მიაქცევს ჩვენი მუშაობის ნაკლოვან მხარეთა კრიტიკას, დასახავს კონკრეტულ ღონისძიებებს, რითაც დიდად დაგვეხმარება მუშაობის შემდგომ გაუმჯობესებაში.

ჩვენი უნივერსიტეტის სტუდენტები, აღფრთოვანებულნი სკკპ XXII ყრილობის დიადი ისტორიული გადაწყვეტილებებით, ყველაფერს გააკეთებენ იმისათვის, რათა ჩვენი მრავალათასიანი კომკავშირული ორგანიზაცია კვლავაც იყოს მოწინავეთა რიგებში.

კომკავშირული მუშაობა რომ უფრო საინტერესო გახდეს

ჩვენი ფაკულტეტის კომკავშირულ ორგანიზაციას საამაყო ტრადიციები არ ჰქონია. არ ყოფილა შემთხვევა, რომ უნივერსიტეტისა თუ სხვა უმაღლესი სასწავლებლების ჭაბუკებსა და ქალიშვილებს რაიმე წამოწყების ინიციატივა აეღოთ და მასში მომავალ ისტორიკოსებს თავიანთი ახალგაზრდული სიტყვა არ ეთქვათ.

წინამორბედების კარგ ტრადიციებს ფაკულტეტის ალკკ ბიურო არც მიმდინარე წელს ღალატობს.

ცოდნის გაფართოების მიზნით გადავწყვიტეთ მშობლიური კუთხის ისტორიული ადგილების შესწავლა. ამ მიზნით პროფკავშირულ ორგანიზაციასთან ერთად მოვაწყვეთ ორდღიანი ექსკურსია თელავში, იყალთოში, გრემსა და შუამთაში. პირველკურსელებმა ინტერესით დაათვალიერეს მცხეთის რაიონში არსებული ჩვენი კულტურის ძვირფასი ძეგლები.

სექტემბერში ისტორიკოსებმა აქტიური შრომითი მონაწილეობა მიიღეს მარნეულის საბჭოთა მეურნეობაში უხვი მოსავლის აღების საქმეში. ჩვენმა სტუდენტებმა თავი სპორტშიც ისახელეს.

გადაწყვეტილი გვაქვს ახლო მომავალში მექანიკა-მათემატიკის ფაკულტეტის სტუდენტებთან ერთად მოვაწყოთ დასვენების საღამო, ხოლო თვის ბოლოს ვეწვიოთ თელავის ი. გოგებაშვილის სახელობის პედაგოგიურ ინსტიტუტს, სადაც მეგობრობის საღამოს გავმართავთ.

ამ რამდენიმე დღის წინათ ფაკულტეტის სტუდენტებმა ბეთანიაში მოვაწყეთ ორდღიანი ლაშქრობა, რომელიც საქ. ალკკ თბილისის ორგანიზაციის ორჯონიკიძის სახელობის რაიონის კომკავშირულ კონფერენციას მივუძღვენით.

კომკავშირულ კონფერენციას გარკვეული წარმატებებით ვხვდებით, მაგრამ რა დასამალია, რომ ჩვენს მუშაობაში ჯერ კიდევ არის ნაკლი. მოდით, ამის შესახებ გულახდილად ვისაუბროთ. დაე, კონფერენციამ ამ საკითხებზე იმსჯელოს. ლაპარაკია კომკავშირულ საქმიანობაში ახალი ფორმების გამონახვის აუცილებლობაზე. მაგალითად, კომკავშირული კრებების ჩატარების საკითხი: ფაქტია, ხშირად ასეთი კრებები ვალდებულების მოხდის მიზნით ტარდება და კამათშიც ზოგიერთი ამხანაგი იმისათვის გამოდის, რომ ბოლოსდაბოლოს ხომ რაიმე უნდა ითქვას, 'დრო გავიდეს და შესაბამისი ოქმიც შეივსოს. ასეთ გამოსვლებს, რა თქმა უნდა, უინტერესოდ, უხალისოდ ისმენენ.

ჩვენს ჭაბუკებსა და ქალიშვილებს, გარდა ლექციების კურსისა და ვიწრო სპეციალური განათლებისა, აინტერესებთ სიახლეები ყოველდღიურ ცხოვრებაში, მუსიკაში, მხატვრობაში და ა. შ. ვმსჯელობთ, ვკამათობთ ასეთ თემებზე? — ვმსჯელობთ, მაგრამ ასეთი შეკრებები შემთხვევით ხასიათს ატარებს.

ნაკლოვანებების აღმოფხვრა ადვილია, თუკი ჭაბუკური გატაცება და საქმის სიყვარული იქნება. ეს ჩვენ ყველაფერი გაგვაჩნია. მაშ, დავძლიოთ ნაკლოვანებანი!

კორნელი კინწურაშვილი,
ისტორიის ფაკულტეტის ალკკ ბიუროს მდივანი.

გვესალმება გერმანე ტიტოვი

როგორც იქნა, შეხვედრის დროც დადგა, ვღელავთ. მოუთმენლად შევყურებთ კედელზე საათს. იქით მისი სურათი ჰკიდია, ჩვეულებრივ, სამხედრო ფორმაში, როგორც პრესაში გამოქვეყნდა.

— არ დააგვიანებს, ზუსტია, — გვეუბნება ჟურნალ „ვესტნიკ ვოზდუშნოგო ფლოტას" რედაქტორი ივანე თევდორეს ძე შიპილოვი. ზუსტად დანიშნულ დროს იგი ოთახში შემოდის. საშუალოზე ოდნავ დაბალი, ქერა, ნაცრისფერთვალება, უბრალო სამოქალაქო ტანსაცმელში.

— გერმანე სტეფანეს ძევ, გთხოვთ იცნობდეთ! — მიმართა მას ივანე თევდორეს ძემ, — ჟურნალისტები საქართველოდან.

გერმანე სტეფანეს ძე წელში გასწორდა და მხედრული სალამი მოგვცა.

— ძალიან სასიამოვნოა, — უბრალოდ თქვა მან, — მაიორი ტიტოვი.

და, აი, ჩვენს წინ დგას გერმანე სტეფანეს ძე ტიტოვი, საბჭოთა კოსმონავტი, რომელმაც თანამგზავრი ხომალდით „აღმოსავლეთი 2" 25 საათსა და 18 წუთში 17-ჯერ შემოუარა დედამიწას. დგას უბრალოდ, იცინის, გვეკითხება, გვიყვება.

ჩვენი აღელვებაც ქრება. კითხვას კითხვაზე ვაყრით, ვცდილობთ ყველაფრის თქმა მოვასწროთ, არაფერი გამოგვრჩეს.

იგი იცინის, გვპასუხობს, გვისმენს.

— მეორე რთულ გაფრენას კოსმოსში, — ამბობს იგი, — მე ვთვლი ჩვენი პარტიის, ჩვენი ხალხის, ჩვენი მეცნიერების უდიდეს გამარჯვებად.

— ჩამოხვალთ თუ არა ჩვენთან, საქართველოში? — ვეკითხებით ჩვენ.

— უთუოდ, — იღიმება გერმანე სტეფანეს ძე, — მე ბევრი ვიცი თქვენს შესანიშნავ რესპუბლიკაზე, თქვენს ხალხზე, მე თქვენი „წინანდალიც" ვიცი.

— მე კი არ გირჩევდით, — ეშმაკურად იღიმება რედაქტორი, — ამასწინათ პოლონელ ჟურნალისტებთან ერთად ვიყავი საქართველოში... — და ისევ ეშმაკურად იღიმება, — ეს ზღაპარია...

საუბარი დასასრულს უახლოვდება. გმირ კოსმონავტს ჯანმრთელობასა და ახალ გამარჯვებებს ვუსურვებთ, გადავცემთ მეგობრულ სალამს ქართველი ხალხისაგან.

გერმანე სტეფანეს ძე ავტოგრაფს გვიწერს მისთვის სპეციალურად შექმნილ სურათზე, მაგრად გვართმევს ხელს და გვაბარებს მეგობრულ სალამს მთელი ქართველი ხალხისადმი, ქართველი ახალგაზრდობისადმი.

სურათზე: გ. ს. ტიტოვი.

ტექსტი და ფოტო **ს. ოჩანოვისა.**

სურათზე: საქართველოს ალკკ თბილისის ორგანიზაციის ორჯონიკიძის სახელობის რაიონის კონფერენციის დელეგატთა ერთი ჯგუფი ჩვენი უნივერსიტეტიდან (მარცხნიდან მარჯვნივ) — საითიძე, ნანული ახობაძე, იური ნემსიწვერიძე, რუსლან ცერცვაძე, ჰამლეტ მელაძე, ლალი მოწონელიძე და ნუგზარ ქავთარაძე.

ფოტომონტაჟი **გივი შეყილაძისა**

თბილისი. ვარაზისხევი დილით.

ფოტოეტიუდი გივი შუყილაძისა

ჩვენი ეპოქის დიადი ისტორიული მოვლენა

ჩვენი პარტია, საბჭოთა ხალხი შეუდგა სკკპ XXII ისტორიული ყრილობის მიერ დასახული კომუნისტური საზოგადოების მეცნიერულად დასაბუთებული გენიალური გეგმის განხორციელებას.

ყრილობამ შეაჯამა ჩვენს ქვეყანაში პარტიის ხელმძღვანელობით ჩატარებული გმირული შრომისა და უანგარო ბრძოლის დიდებული შედეგები და შეაიარაღა ჩვენი ხალხი ნათელი მომავლისათვის ბრძოლის რწმენით.

ყრილობის მიერ მიღებული პროგრამა პრაქტიკულ ამოცანად სახავს ჩვენ ქვეყანაში კომუნისტური საზოგადოების აშენებას. პროგრამაში ოქროს ასოებით არის ჩაწერილი სიტყვები: მშვიდობა, შრომა, თავისუფლება, ყველა ხალხის თანასწორობა, ძმობა და ბედნიერება.

ცენტრალური კომიტეტის საანგარიშო მოხსენებაში, ყრილობის რეზოლუციაში, დელეგატების გამოსვლებში, სკკპ პროგრამასა და წესდებაში და სხვა მასალებში მოცემულია პასუხი თანამედროვეობის აქტუალურ საკითხებზე.

სკკპ ახალ პროგრამას, ყრილობის დოკუმენტებს უდიდესი საერთაშორისო მნიშვნელობა აქვთ. მოძმე კომუნისტური და მუშათა პარტიების წარმომადგენლებმა ყრილობაზე განაცხადეს, რომ ყრილობის გადაწყვეტილებებს, მის მუშაობას გრანდიოზული მნიშვნელობა აქვთ ყველა მარქსისტულ-ლენინური პარტიებისათვის, ყველა სოციალისტური ქვეყნისათვის, ყველა ხალხისათვის, მთელი კაცობრიობისათვის.

კომუნიზმის აშენებისათვის ბრძოლის საკითხები დაკავშირებულია საერთაშორისო ურთიერთობის განვითარების ყველა თანამედროვე პრობლემასთან. ამიტომ იგი დიდად საინტერესოა ყველა იმათთვის, ვისაც მსოფლიოს ნათელი მომავალი აინტერესებს. ჩვენი პარტია საერთაშორისო მუშათა და კომუნისტური მოძრაობის განუყოფელი ნაწილია, კომუნისტური მშენებლობა ჩვენს ქვეყანაში მას მიაჩნია საბჭოთა ხალხის დიად ინტერნაციონალურ ამოცანად, რომელიც შეესაბამება როგორც სოციალისტური სისტემის, ისე საერთაშორისო პროლეტარიატის, მთელი კაცობრიობის ინტერესებს.

მარქსისტულ-ლენინურმა მოძღვრებამ კომუნიზმის შესახებ ყრილობის დოკუმენტებში თავისი შემდგომი განვითარება პოვა. ახალი პროგრამა პირველად იძლევა კომუნისტური საზოგადოების გაშლილ სურათს, მასში ნაჩვენებია კომუნიზმის აშენების გზები და საშუალებები. ახლა ყველასათვის ნათელი ხდება, თუ რა არის კომუნიზმის მატერიალურ-ტექნიკური ბაზა, მისი საზოგადოებრივი ურთიერთობა, როგორია ამ საზოგადოების ადამიანის სახე, მისი მორალი, მსოფლმხედველობა. ყველაფერი ეს გასაგებად და მკაფიოდ დაფორმულებულია სკკპ პროგრამაში. პარტიის ახალი პროგრამა გრანდიოზულია თავისი საბოლოო მიზნებით და სრულიად რეალურია მათი განხორციელების შესაძლებლობით.

ახალი პროგრამა მოიცავს ჩვენი საზოგადოების ცხოვრების ყველა მხარეს, მასში მოცემულია ღრმა მეცნიერული ანალიზი და დასაბუთება კაპიტალიზმიდან კომუნიზმზე გადასვლისა, რომელიც თანამედროვე ეპოქის ძირითად შინაარსს შეადგენს.

ყრილობის მთელი ატმოსფერო, მისი მუშაობა, ნაკლოვანებათა გაბედული კრიტიკა, საკითხების თავისუფალი განხილვა ლენინური რევოლუციური სტილის ნიმუშია. ყრილობამ გაბედულად დაგმო და გააკრიტიკა პიროვნების კულტი და მისი მავნე შედეგები და გაამახვილა ყურადღება ამგვარი შეცდომების თავიდან აცილებისათვის მომავალში. სკკპ პროგრამასა და წესდებაში გათვალისწინებულია სათანადო ორგანიზაციული ღონისძიებანი, რომელთა განხორციელება საშუალებას იძლევა მთლიანად გამოირიცხოს პიროვნების კულტის რეციდივების ყველა შესაძლებლობა.

ყრილობამ მოიწონა ცენტრალური კომიტეტის პოლიტიკური კურსი და პრაქტიკული საქმიანობა საშინაო და საგარეო პოლიტიკის დარგში, შთააგონა ხალხი დიადი ისტორიული მიზნის მიღწევისათვის — კომუნიზმის აშენებისათვის საბრძოლველად.

ამ დღეებში საქართველოს კომუნისტური პარტიის აქტივის კრებამ ერთსულოვნად მოიწონა სკკპ XXII ყრილობის გადაწყვეტილებანი. წარმატებებთან ერთად მოურიდებლად აღინიშნა ნაკლოვანებანი, რომლებსაც ადგილი აქვს მრეწველობის, სოფლის მეურნეობის, ტრანსპორტის, უმაღლესი სასწავლებლებისა და სამეცნიერო დაწესებულებების მუშაობაში.

ახლა მთავარი ამოცანაა ღრმად და ყოველმხრივ შევისწავლოთ პარტიის XXII ყრილობის ისტორიული გადაწყვეტილებანი და მთელი ენერგიით მოვკიდოთ ხელი ყრილობის გადაწყვეტილებებიდან გამომდინარე ჩვენს წინაშე დასახული კონკრეტული ამოცანების განხორციელებას.

დოც. გ. აფრიდონიძე,

სიტყვას საქმედ ვაქცევთ

ჩვენი უნივერსიტეტის ალკკ კომიტეტმა გადაწყვიტა საშეფო მუშაობა გაეშალა თბილისის აბრეშუმსაქსოვი ფაბრიკის მუშა - ახალგაზრდობასთან. დაისახა ამოცანები, გადაიდგა პირველი ნაბიჯი. აბრეშუმსაქსოვი ფაბრიკის ახალგაზრდული კოლექტივი მუშაობის დაწყებით კმაყოფილია, მაგრამ გავიდა დრო და ჩვენი საშეფო მუშაობა თითქოს ამოიწურა. უმაღლეს სასწავლებლებში შემსვლელთათვის ფაბრიკაში გახსნილმა მოსამზადებელმა კურსებმა მუშაობა ადრე შეწყვიტა. ჩვენი თანამეგობრობა მხოლოდ მოსაწვევი ბარათების გაგზავნით გამოიხატებოდა, ბოლოს კი ესეც შეწყდა.

სახარბიელო არ იყო მდგომარეობა საშეფო სკოლებში, უნივერსიტეტის საშეფო მუშაობის ტრადიციები აქაც მივიწყებულ იქნა.

ახლად არჩეულმა კომიტეტმა მთელი რიგი ღონისძიებანი დასახა საშეფო ორგანიზაციებთან მუშაობის გაუმჯობესების მიზნით. კვლავ გაიხსნა კურსები უმაღლეს სასწავლებლებში შემსვლელი ახალგაზრდობისათვის აბრეშ[...] საქსოვ ფაბრიკაში, [...] შალა მუშაობა ვაჟის [...] შვთა სახლსა და საშ[...] სკოლებში.

განზრახული გვა[...] ამ დღეებში მეგობრ[...] საღამო მოვაწყოთ [...] უნივერსიტეტში. გვ[...] ფაბრიკის სპორტ[...] ახალგაზრდებსაც და[...] მართო.

ჯერ მხოლოდ დაპი[...] ბებია, მაგრამ გვწ[...] რომ ამ დაპირებებს [...] ნათლად შევასრულებ[...]

იზა მუმულაშვილ[...]
ალკკ კომიტეტის [...] შეფო სექტო[...] ხელმძღვანელი.

კედლის გაზეთები მოგვითხრობენ

სტუდენტები სწავლობენ სკკპ პროგრამას

დიადი გეგმები, ღრმა მეცნიერული თეორიული დებულებანი, მომავლის მტკიცე რწმენა — აი, რა არის ჩვენი პარტიის ახალი პროგრამა.

ამ უდიდესი მნიშვნელობის დოკუმენტს გატაცებით კითხულობს და სწავლობს მილიონობით ადამიანი.

ისტორიის ფაკულტეტის სტუდენტები დიდი ინტერესით გაეცნენ პროგრამის პროექტს. ახლა კი, როცა იგი საკანონმდებლო წესით დაამტკიცა სკკპ XXII ისტორიულმა ყრილობამ, იგი ჩვენი მომავალი მოქმედების ძირითადი წარმმართველია და ამიტომ კიდევ და კიდევ საფუძვლიან შესწავლას მოითხოვს.

ისტორიის ფაკულტეტის პარტიული ბიუროს გადაწყვეტილებით საინტერესო ღონისძიება ტარდება ფაკულტეტზე. შეიქმნა პროგრამის შემსწავლელთა წრე, რომელშიც გაერთიანებული არიან კომკავშირელი და კავშირგარეშე ახალგაზრდობა. წრის მეცადინეობაზე მოხსენებებით გამოდიან დოცენტები გვიშიანი, ა. ებრალ[...] ს. ხურცილავა და ს[...] ბი, აგრეთვე მოწინ[...] სტუდენტები ი. კაკაბ[...] ბ. ქაშიაშვილი, გ. [...] ცრემლი, ი. ნემსიწვე[...] ძე.

წრის მუშაობა მე[...] ნაყოფიერია. იგი კა[...] დაა ორგანიზებული.

ომარ ფხაკ[...]
ისტორიის ფაკულ[...] ტეტის პარტბ[...] როს მდივნის მოა[...] გილე.

(„საბჭოთა ისტორიკოს[...]

ვიკვლევთ ჩვენი ქვეყნის ბუნებრივ სიმდიდრეებს

საქართველოში სხვა მრავალ ბუნებრივ სიმდიდრესთან ერთად, უხვადაა გავრცელებული სხვადასხვა ტიპის მინერალური წყლები.

ამ ძვირფასი წიაღისეულის შესწავლის მიზნით ანალიზური ქიმიის კათედრა რამდენიმე წელია აწყობს სამეცნიერო ექსპედიციებს. მიმდინარე წელს დოცენტ კლარა გამსახურდიას ხელმძღვანელობით ასეთი ექსპედიცია მოეწყო ზემო სვანეთში.

ექსპედიციის მიზანი იყო ზემო სვანეთის მინერალურ წყლებში შემავალი ზოგიერთი მიკრო კომპონენტისა და გაზების შედგენილო[...] გამოკვლევა. ექსპე[...] ციამ დიდი შრომატე[...] დი მუშაობა ჩაატა[...] ადგილზე, მინერალუ[...] წყლების სავალთან.

ამჟამად წარმოებს [...] მოტანილი ნიმუშებ[...] ლაბორატორიული [...] წავლა.

ლ. ხინთიბი[...]
(„საბჭოთა ქიმიკოს[...]

თეორიული კონფერენცია

ამასწინათ, ლექციების შემდეგ ბევრ სტუდენტს მოეყარა თავი ქიმიის მცირე აუდიტორიაში. აქ, ფაკულტეტის ალკკ ბიუროს აგიტაცია-პროპაგანდის სექტორს უნდა ჩაეტარებინა თეორიული კონფერენცია თემაზე „კოლონიური სისტემის კრახი აფრიკაში".

III კურსის სტუდენტმა ლ. ნაკაიძემ მეტად საინტერესო მოხსენება წაიკითხა. თავის მოხსენებაში მან უხვად გამოიყენა პარტიის XXII ყრილობის მასალები.

მოხსენების შემდ[...] გაიმართა კამათი.

კონფერენციის მუშ[...] ბა შეაჯამა დოც. ვ. გუ[...] გენიძემ.

ა. ბურჯანაძ[...]
III კურსის სტ[...] დენტი.
(„საბჭოთა ქიმიკოს[...]

კულტურულ-მასობრივი მუშაობა უნივერსიტეტში

სტუდენტი ახალგაზრდობის შინაარსიანად დასვენების საქმეში დიდი მნიშვნელობა ენიჭება ფაკულტეტის ალკკ ბიუროებთან არსებულ კულტურულ-მასობრივი მუშაობის სექტორს.

კულტურულ-მასობრივი მუშაობის წარმატება ფაკულტეტებზე დიდად არის დამოკიდებული სტუდენტთა შორის წრეობრივ მუშაობაზე. საჭიროა სისტემატურად იმართებოდეს კითხვა-პასუხის საღამოები, დისპუტები, ეწყობოდეს ექსკურსიები, კოლექტიური სვლები თეატრებში, შეხვედრები მოწინავე ადამიანებთან და ა. შ.

კულტურულ-მასობრივი ღონისძიებების გატარებისას საქმეს მთელი პასუხისმგებლობით უნდა მოვეკიდოთ. თუ ყოველ ღონისძიებას მიეცემა მასობრივი ხასიათი და ღონისძიება ღონისძიებისათვის კი არ გატარდება, არამედ ის სტუდენტებს ხელს შეუწყობს სწავლაში, მაშინ იგი ყველასათვის მისაწვდომი გახდება და დასვენების კარგ საშუალებადაც გადაიქცევა.

ხშირია ისეთი შემთხვევები, როდესაც მრავალი კარგი ღონისძიება ტარდება, მათში ჩაბმულია სტუდენტთა უმრავლესობა, მაგრამ მუშაობის აღრიცხვა ზოგჯერ მხედველობიდან გამორჩებათ ხოლმე. კულტურულ-მასობრივი ღონისძიებები რომ უფრო მიმზიდველი გავხადოთ, საჭიროა მათ ვახორციელებდეთ სამუშაო გეგმის მიხედვით და გვექნეს შესრულებული სამუშაოს ზუსტი აღრიცხვა.

1960 წელს რესპუბლიკამ გაიგო ჩვენი უნივერსიტეტის მოცეკვავეთა ანსამბლის გასტროლების შესახებ ლენინგრადში, რიგაში, ასევე დასავლეთ საქართველოს სოფლებში. ამ ღონისძიებამ, მისმა ორგანიზებულმა მხარემ, თვით მოცეკვავეთა მონდომებამ და, რაც მთავარია, მათმა კარგმა კონცერტებმა უნივერსიტეტს კიდევ უფრო მეტად გაუთქვეს სახელი. ასევე შეიძლება დავასახელოთ ჩვენი სიმფონიური ორკესტრის გასტროლები ლენინგრადში, საუნივერსიტეტო და ფილოლოგიური ფაკულტეტის ინიციატივით ჩატარებული „ზეპირი ჟურნალები", ვაჟა-ფშაველას დაბადების 100 წლისთავისადმი მიძღვნილი სამეცნიერო სესია და მრავალი სხვა ღონისძიება, რომელთა ჩატარებას უამრავი სტუმარი დაესწრო.

ყოველივე ეს ძალიან კარგია და ჩვენი მუშაობის დადებით მხარეებზე მიუთითებს, მაგრამ უნივერსიტეტში შეგვიძლია უფრო მეტი და მრავალფეროვანი ღონისძიებების ჩატარება, რადგან უნივერსიტეტში სწავლობენ ყოველმხრივ დაინტერესებული ახალგაზრდები, გვყავს ძლიერი თვითმოქმედებითი კოლექტივები, სიმფონიური, სასულე ორკესტრები, მოცეკვავეთა ანსამბლი, მომღერალთა გუნდი და მრავალი კარგი მომღერალ-ვოკალისტი.

ავიღოთ ჩვენი სასულე ორკესტრი; მისი შემადგენლობა არცთუ ისე მცირეა (25 კაცი), მაგრამ, სამწუხაროდ, მისი მუშაობა მხოლოდ და მხოლოდ დემონსტრაციებზე გამოსვლით იფარგლება. ავიღოთ ჩვენი სანაქებო გუნდიც, რომელიც ნიჭიერი სტუდენტებით არის დაკომპლექტებული, რესპუბლიკამ გუნდი გაიცნო, როგორც ძლიერი, კარგი კოლექტივი, ასევე ვიცნობთ ჩვენც მას, მაგრამ განა უკეთესი არ იქნებოდა, რომ გუნდს რამდენიმე კონცერტი მაინც ჩაეტარებინა და რეპერტუარში ჩვენთვის საყვარელი სიმღერები შეეტანა?

მოცეკვავეთა ანსამბლი რომ დღითიდღე თავის კარგ ტრადიციებს კარგავს, ეს მხოლოდ და მხოლოდ ანსამბლის წევრების მიერ რეპეტიციების უმიზეზოდ გაცდენა-დაგვიანებას არ უნდა მივაწეროთ; მოცეკვავეებს უყვართ ცეკვა, ხელოვნება, მაგრამ სად უნდა იცეკვონ და რით? ეს საკითხი ჯერ კიდევ მოუგვარებელია.

შედარებით უკეთ გამოიყურება სიმფონიური ორკესტრი. იგი მუშაობს ზ. ფალიაშვილის ოპერა „დაისის" დადგმაზე, მაგრამ მას განა დამაკმაყოფილებლად ვეხმარებით? სამწუხაროდ, არა.

სტუდენტთა ფართო წრეებში ამ ბოლო ხანებში პრობლემატურ საკითხად იქცა ე. წ. ჯაზური მუსიკის სიყვარული და მისი დაპირისპირება სიმფონიური მუსიკისადმი.

ჩვენ, საბჭოთა ახალგაზრდები, ვილაშქრებთ ე. წ. ჯაზური მუსიკის წინააღმდეგ. ეს იმიტომ, რომ გვესმის მისი ცუდი მხარეები, მისი ცხოვრებისაგან ღრმად მოწყვეტილი მელოდიები, მაგრამ ეს არ ნიშნავს იმას, რომ საესტრადო მუსიკაში შეთავსებულ ჯაზს, რომელიც ჩვენს სინამდვილეს ასახავს და ადამიანის მუსიკალურ აღზრდას ემსახურება, ჩვენ უარვყოფდეთ. პირიქით, ასეთი მუსიკა ჩვენთვისაც ძალიან სასიამოვნო მოსასმენია და მას ღირსეულადაც ვაფასებთ; უნივერსიტეტში ამჟამად საკმაოდ ძლიერი კადრებია საესტრადო ორკესტრის ჩამოსაყალიბებლად და, ვფიქრობთ, მისი შექმნა ჩვენს ნაყოფიერ დასვენებას დიდ სარგებლობას მოუტანს.

აქ შევეხეთ ჩვენი თვითმოქმედი კოლექტივების მუშაობის ნაკლოვანებებს, თუმცა არ მოგვიხსენებია მათი სუსტი მუშაობის ყველაზე მთავარი მიზეზი, რაც იმაში მდგომარეობს, რომ თვით სტუდენტები სისტემატ[...] რად აცდენენ რეპეტიციებს. საჭი[...] ამ საკითხზე დროულად იმსჯელონ [...] კულტეტის კომკავშირის ბიურო[...] კულტურულ-მასობრივმა სექტორებმა.

უნივერსიტეტის კომკავშირის კ[...] ტეტის ახალი შემადგენლობის არჩ[...] დღიდან ერთ თვეზე მეტი გავიდა, [...] ვე გამოჩნდნენ ის ფაკულტეტები, რ[...] ლებიც მეტად ნაყოფიერ კულტურ[...] მასობრივ მუშაობას ეწევიან (ფი[...] ლოგიის, მექანიკა-მათემატიკის, ექო[...] მიური), მაგრამ არის ისეთი ფაკუ[...] ტეტები, სადაც კულტურულ-მასობ[...] სექტორებს ჯერაც ვერ მოუხერ[...] ბიათ, რომ სტუდენტებმა სისტემა[...] რად იარონ თვითმოქმედი კოლ[...] ტივების მეცადინეობაზე.

მომავალში სტუდენტებს კარგი [...] ნისძიებების ჩატარებას ჰპირდ[...] იურიდიული, ბიოლოგიის, ისტორ[...] ფაკულტეტების ალკკ ბიურო[...] კულტმასობრივი სექტორები. თვით [...] ვერსიტეტის კომკავშირის კომიტ[...] კულტურულ-მასობრივი სექტორის [...] მათ გეგმაში დასახულია მრავალი [...] გი ღონისძიება, როგორიცაა ამერ[...] კასიის სტუდენტთა ინტერნაციონალ[...] მეგობრობის საღამოს ჩატარება, [...] ნივერსიტეტო ზეპირ ჟურნალში [...] წილეობის მიღება, შეხვედრები [...] მედროვე ქართველ კომპოზიტორებ[...] კონსტრუქციის მუშაკებთან და სხვა [...] ღონისძიებები, იმედია, თვით სტუდ[...] თა მხარდაჭერასა და მოწონებას [...] ამსახურებს.

[illegible]

ზოგი რამ ჩვენი მუშაობიდან

საქართველოს ალკკ თბილისის ორჯონიკიძის სახელობის რაიონის კონფერენცია შეაჯამებს რაიონში ორი წლის მანძილზე ჩატარებულ კომკავშირულ მუშაობას, ამხელს ნაკლოვანებებს და დასახავს ქმედით ღონისძიებებს მათი გამოსწორებისათვის.

როგორი მიღწევებით ხვდება ეკონომიური ფაკულტეტის კომკავშირული ორგანიზაცია რაიონულ კონფერენციას? აი რის შესახებ მინდა მოვუთხრო ჩვენი გაზეთის მკითხველებს.

სტუდენტი ახალგაზრდობისადმი ჩვენი პროფესორ-მასწავლებლების მომთხოვნელობა ყოველწლიურად იზრდება. ამის მკაფიო მაგალითია გასული სასწავლო წლის საგაზაფხულო სესიები. აღნიშნულ სესიაზე ჩვენი ფაკულტეტის სტუდენტ-კომკავშირელთა წარმატება 76,9%-ს შეადგენდა. მართალია, საერთო ფონზე ეს არ შეიძლება კარგ მაჩვენებლად მივიჩნიოთ, მაგრამ უნდა შეიგნოს სტუდენტმა, რომ მაღალი ნიშანი უწერება ღირსეულს. ჩვენ ამით თავის მართლება სრულიად არ გვინდა და შემდეგში ჩვენი მუშაობა უნდა წარვმართოთ იქითკენ, რომ უკეთესი აკადემიური წარმატება გვქონდეს.

მაღალ აკადემიურ წარმატებას მივაღწევთ ორი გზით: 1) ლექცია-სემინარების უმიზეზოდ გაცდენის წინააღმდეგ ბრძოლით, 2) სემინარების მსვლელობაში ყოველი სტუდენტის აქტიური მონაწილეობით. ამ მიმართულებით გარკვეულ მუშაობას ატარებს ფაკულტეტის ალკკ ბიურო, რომელიც თავის სხდომებზე იხილავს ლექციასემინარების უმიზეზოდ გამცდენ და ჩამორჩენილ სტუდენტთა საკითხებს. ასე, მაგალითად, ბიურომ იმსჯელა II კურსის სტუდენტ ნ. აფხაზავაზე, რომელიც სისტემატურად აცდენდა ლექციებს და მოუმზადებელი მოდიოდა სემინარებზე. ამ ღონისძიებამ კარგი შედეგი გამოიღო.

ჩვენს ფაკულტეტზე გაუმჯობესდა სტუდენტთა სამეცნიერო წრეების მუშაობა. განსაკუთრებით ნაყოფიერად მუშაობს პოლიტიკური ეკონომიის სამეცნიერო წრე. წრის სხდომებზე სხვა საკითხებთან ერთად სტუდენტები ისმენენ ინფორმაციებს ახლად გამოსული ეკონომიური ლიტერატურის შესახებ.

ფაკულტეტის ალკკ ბიურო დიდ ყურადღებას აქცევს სტუდენტთა მიერ წიგნზე დამოუკიდებელ მუშაობას. ამ მიზნით ტარდება საუბრები და ლექციები. 14 ნოემბერს პირველკურსელებისათვის ჩატარდა პროფ. ვ. ჩანტლაძის ლექცია თემაზე „წიგნზე დამოუკიდებელი მუშაობის შესახებ".

ჩვენი ფაკულტეტის სპორტული კოლექტივი ერთ-ერთი მოწინავეა უნივერსიტეტში. სექტემბერში ფაკულტეტის ალკკ ბიუროს ინიციატივით ჩატარდა სკკპ XXII ყრილობისადმი მიძღვნილი II შინასაფაკულტეტო სპარტაკიადა; პირველი ადგილი წილად ხვდა II კურსის სპორტულ კოლექტივს, რომელიც დაჯილდოვდა გარდამავალი თასით. ამჟამად მიმდინარეობს საუნივერსიტეტო სპარტაკიადა, სადაც ჩვენი ფაკულტეტის სპორტული კოლექტივი ლიდერთა რიგებშია.

გასულ სასწავლო წელს კომკავშირის ორჯონიკიძის რაიკომმა შეამოწმა ჩვენი ფაკულტეტის კომკავშირული ორგანიზაციის მუშაობა; საკითხი გატანილ იქნა რაიკომის ბიუროზე, სადაც მიგვითითეს ნაკლოვანებებზე. ეს ყველაფერი კარგია, მაგრამ საჭიროა არა მარტო შემოწმება კონტროლის მიზნით, არამედ ქმედითი დახმარების გაწევაც, უფრო მჭიდრო კონტაქტი.

უნივერსიტეტი და, კერძოდ, ეკონომიური ფაკულტეტი განიცდის აუდიტორიებისა და კაბინეტ-ლაბორატორიების სიმცირეს. სწორედ ამიტომ დაიწყო V კორპუსის გაფართოება, რომლის მშენებლობაშიც გარკვეული წვლილი შეაქვთ ჩვენი ფაკულტეტის კომკავშირლებს. მარტო სტუდენტების თავდადებული შრომა სასურველ შედეგს ვერ გამოიღებს; საჭიროა მშენებლობის საქმეს ყურადღება მიაქციონ სათანადო ორგანოებმა, რათა იგი მომავალი წლის თებერვლისათვის მაინც დასრულდეს.

ნ. ბერძენაძე,
ეკონომიური ფაკულტეტის ალკკ ბიუროს მდივანი.

სურათზე: ბიოლოგიის ფაკულტეტის მეხუთე კურსის ფრიადოსანი სტუდენტები (მარცხნიდან მარჯვნივ) — მარინე გოგინეიშვილი, ლაურა ხარიტონაშვილი და მერი პატარაია ლაბორატორიაში მუშაობენ ფოტოსინთეზის განსაზღვრაზე CO_2-ის შთანთქმით დახურულ სივრცეში (ივანოვის მეთოდით).

ფოტო **გივი ზეყილაძისა**

ახალი ამოცანების საპასუხოდ

საბჭოთა კავშირის კომუნისტური პარტია დიდ ყურადღებას უთმობს ახალგაზრდობის აღზრდისა და განათლების საქმეს, რათა მოამზადოს კომუნისტური საზოგადოების აქტიური მშენებლები. საბჭოთა კავშირის კომუნისტური პარტიის პროგრამაში ხაზგასმით აღნიშნულია: „ჩვენ ახალ ადამიანებს ვამზადებთ კომუნიზმის საზოგადოებაში საცხოვრებლად".

ჩვენი ახალგაზრდობა პარტიის ამ დიდ ამაგს გულხელდაკრეფილი როდი შესცქერის. ახალგაზრდებს მტკიცედ სწამთ, რომ ისინი წარმოადგენენ უდიდეს ძალას კაცობრიობის ისტორიაში ჯერ არნახული კომუნისტური საზოგადოების მშენებლობის საქმეში.

ჩვენი კურსის ახალგაზრდები თავდადებით შრომობენ იმისათვის, რომ მაღალი მაჩვენებლები მოიპოვონ აკადემიური წარმატების საქმეში. დიდი ხანი არ გასულა მას შემდეგ, რაც კურსის კომკავშირულმა კრებამ განიხილა კურსის აკადემიური წარმატების საკითხი.

კრებაზე აღინიშნა, რომ, გადამწყვეტი ბრძოლა უნდა გაწარმოოთ იმ მავნე ჩვევათა აღმოსაფხვრელად, რომელიც ძირს სცემს კურსის სახელსა და მის აკადემიურ წარმატებას.

კურსბიურო ქმედით ღონისძიებას ატარებს, რათა უზრუნველყოფილ იქნეს ლექცია-სემინარებზე სტუდენტთა ნორმალური დასწრება. აღსანიშნავია ის ფაქტი, რომ კურსიდან 5 სტუდენტი არჩეულია ფაკულტეტის ალკკ ბიუროსა და პროფბიუროში, ხოლო ერთი — უნივერსიტეტის ალკკ ბიუროში.

კურსზე გვყავს სწავლის მოწინავე კომკავშირლები: ვ. მეტრეველი, რ. მურუსიძე, ა. ჯაფარიძე და სხვ. გვყავს მოწინავენი სპორტშიც: სსრ კავშირისა და ჭაბუკთა შორის მსოფლიო ჩემპიონი ტყვიის სროლაში შ. ქველიაშვილი, საქართველოს ნაკრების წევრი ხელბურთში, სპორტის ოსტატი ჯ. ცერცვაძე, პირველთანრიგოსანი კალათბურთში ჯ. იორდანიშვილი და სხვ.

კურსის სტუდენტთა შრომა მარტო სწავლითა და სპორტით როდი ამოიწურება; ისინი ყოველთვის მზად არიან შეასრულონ ყოველგვარი პარტიული და კომკავშირული დავალება, სტუდენტები აქტიურ მონაწილეობას იღებენ სახალხო რაზმეულების მუშაობაში, რითაც ხელს უწყობენ ქალაქის სხვადასხვა ადგილებში საზოგადოებრივი წესრიგის დაცვას. ყოველ შაბათს ჩვენი კურსის 4—5 სტუდენტი მონაწილეობას იღებს სასწავლო კორპუსებში დაწესებულ სტუდენტთა მორიგეობაში.

კურსზე ხშირად ეწყობა აგიტსაუბრები, აგიტატორი მგელაძე სისტემატურად გვესაუბრება ჩვენთვის საინტერესო თემებზე. კულტმასობრივი სექტორი (ხელმძღვანელი ე. კაიშაური) ხშირად აწყობს ექსკურსიებს როგორც ქალაქის ღირსშესანიშნავ ადგილებში, ისე ქალაქგარეთ. ეწყობა კოლექტიური სვლები კინოთეატრებში და სხვ.

ჩვენს კურსზე არის ნაკლოვანებებიც. ადგილი აქვს ლექცია-სემინარების უმიზეზოდ გაცდენა-დაგვიანებას. ლექცია-სემინარებს ხშირად აცდენენ ც. ქველაძე, მ. კუხიანიძე, რ. კოვზირიძე და სხვ. ამ სტუდენტთა მიმართ კურსბიურომ მიიღო სათანადო ზომები. საერთოდ კურსზე სემინარები მაღალ დონეზე ტარდება, მაგრამ პოლიტ-ეკონომიის სემინარზე სტუდენტები ვერ ამჟღავნებენ სათანადო მომზადების დონეს.

კურსის ალკკ ბიურო, პარტიული ჯგუფი ქმედით ღონისძიებებს ატარებენ ამ ნაკლოვანებათა აღმოსაფხვრელად.

გ. თეთრუაშვილი,
იურიდიული ფაკულტეტის II კურსის ალკკ ბიუროს მდივანი.

ლომონოსოვი და საქართველო

II

(გაგრძელება)

დოც. **შ. პარკაძე**

⊙

დავით ბატონიშვილი ქართლ-კახეთის უკანასკნელი მეფის გიორგი XII-ის უფროსი ვაჟი იყო. მან განათლება ჯერ საქართველოში მიიღო დავით რექტორისა და სხვათა ხელმძღვანელობით, ხოლო შემდეგ რუსეთს გაგზავნეს სწავლის გასაგრძელებლად.

1801 წლის აქტის შემდეგ დავით ბატონიშვილი 1803 წელს სამეფო საგვარეულოს სხვა წევრებთან ერთად რუსეთში გადასახლდა და ხმალი კალმით შეცვალა.

რუსეთის სატახტო ქალაქში დავითი დაუღალავად ეცნობა ფიზიკას, გეოფიზიკას, ქიმიას, მეტეოროლოგიას, კოსმოგრაფიას, ფარმაკოლოგიას, მედიცინას და სხვ.; სწავლობს რუსულ, ლათინურ, ფრანგულ, გერმანულ, ინგლისურ ენებს; თარგმნის ამ ენებზე დაწერილ სამეცნიერო შრომებს. აქვე გაეცნო იგი ლომონოსოვის შრომებსაც.

გარდაცვალებამდე 1 წლით ადრე დავით ბატონიშვილმა ქართულ ენაზე შეადგინა „შემოკლებული ფისიკა" და საქართველოში გამოგზავნა გასამრავლებლად.

რა აქვთ საერთო ლომონოსოვსა და დავით ბატონიშვილს? უპირველეს ყოვლისა, რაც თვალში გვხვდება, ეს მათი ათეიზმია. თუ ლომონოსოვი გაკილვით „წვერებს ჰიმნს" უწერდა, ურწმუნოების ნიადაგზე დავითსა და მის მამას შორის უსიამოვნება ძალიან იზრდებოდა. დავითი მარხვას არ ინახავდა და ყოველთვის ცდილობდა მამის საზოგადოებას გასცლოდა. ბოლოს გიორგი XII-მ მოციქულები გაუგზავნა თავის შვილს და შეუთვალა: „შვილო დავით, თურმე ეკლესიას თეატრს ეძახი, ჯვარს სათამაშოს და წირვას წარმოდგენას. ნუ შვრები ამისთანა ღვთის საწინააღმდეგო საქმეს. მოიქეც და ღმერთი გიშველის".

გაჯავრებულმა დავითმა დაბარა მამის მოციქულებს: „წადით, ასე უთხარით მამაჩემს: რაც იმას სწამს, მე გამიწყრეს, და რაც მე მწამს, იმას გაუწყრესო".

ლომონოსოვიცა და დავით ბატონიშვილიც ენციკლოპედისტები არიან. მარტო „შემოკლებულ ფისიკაში" დავითი არჩევს ფიზიკის, გეოფიზიკის, მეტეოროლოგიის, ასტრონომიის, ფარმაკოლოგიის, ფიზიკური გეოგრაფიის, მინერალოგიის, ბოტანიკის, მედიცინის და ზოოლოგიის საკითხებს. ორივე სწავლულმა იცის რუსული, ფრანგული, გერმანული, ინგლისური და ლათინური ენები, ხოლო დავითმა დამატებით კიდევ ორი ენა — ქართული და სპარსული.

ორივე სწავლული იცნობს მათ თანამედროვე მოწინავე ფიზიკურ ლიტერატურას. ორივე მეცნიერი ექსპერიმენტული ფიზიკის ფუძემდებელია: ლომონოსოვი — რუსეთში, დავით ბატონიშვილი — საქართველოში.

მსგავსად ლომონოსოვისა, დავითის მიხედვითაც ყოველი სხეული მოძრაობს, ბუნების ყოველი მოვლენა უნდა განხილულ იქნეს მოძრაობაში.

ბუნების მოვლენების ფიზიკური ახსნის დროს არც ერთი მათგანი მათემატიკურ აპარატს არ იყენებს.

ლომონოსოვი სითბოს, გარკვევით, კინეტიკური თეორიის თვალსაზრისით ხსნის, დავითი კი, მართალია, უმრავლეს შემთხვევაში ამავე პოზიციაზე დგას, მაგრამ ზოგჯერ იგი სითბომბადის ჰიპოთეზასაც იზიარებს.

სინათლის მოვლენების წარმოშობას ორივე სწავლული ჰიუგენსის ტალღური თეორიის მიხედვით ხსნის.

ორივე მათგანი დიდი პედაგოგიური ნიჭითაც ყოფილა დაჯილდოებული.

იმის ახსნას, რომ ამ ორი მეცნიერის ფიზიკური და ფილოსოფიური შეხედულებები უმრავლეს შემთხვევაში ერთნაირია, ჩვენ ვხედავთ იმ მრავალ მითითებაში, რომელსაც დავით ბატონიშვილი იძლევა თავის „შემოკლებულ ფისიკაში". ზოგჯერ, როდესაც ავტორს შემოაქვს ახალი აზრი, მისი სისწორის დასამტკიცებლად იმოწმებს მიხეილ ლომონოსოვის მიერ თარგმნილ ვოლფის „ექსპერიმენტულ ფიზიკას" და დასძენს: „და ესე იხილე ლომონოსოვის საქმითსა ფისიკასა..."

ანტონის ანალოგიურად დავითიც ვოლფის „ექსპერიმენტულ ფიზიკას" „ლომონოსოვის საქმით ფისიკას" უწოდებს. დავითი გრძნობდა ლომონოსოვის მიერ ვოლფის „ექსპერიმენტული ფიზიკის" ბოლოში დართული „დამატების" სიღრმეს და ამიტომაც ვოლფს აღარ ახსენებს. ეს რომ ასე არის, იქიდანაც ჩანს, რომ დავითი რამდენიმე ადგილას ვოლკოვის მიერ თარგმნილ თეორიულ ფიზიკასაც იმოწმებს, მაგრამ მის მთარგმნელ ბორის ვოლკოვს კი არ ახსენებს, არამედ თვით ვოლფს ასახელებს და დასძენს": „...თუ რაოდენსა ქამსა რაოდენსა მილსა განვლის, მოხსენებულ არს ვოლფიუსის თეორიისა ფისიკისა გვერდსა ოთმეოცსა".

ლომონოსოვის გავლენა იმდენად ძლიერია, რომ დ. ბატონიშვილს ლომონოსოვის III დამატების შინაარსი სითბოს შესახებ პირდაპირ გადმოაქვს: ლომონოსოვი წერს: **„Тепло и огонь производится движением"**. დავითი წერს: „სითბო იწარმოების სიცხისაგან. რომელიცა წარმოიშვების დრესისაგან".

სახელმძღვანელოში მასალის დალაგებისა და ძირითადი იდეების გადმოცემის მანერის მიხედვით დავით ბატონიშვილმა უმთავრესად მიხეილ ლომონოსოვის გავლენა განიცადა.

შემდეგი ფიგურა XIX საუკუნის ქართველ მოაზროვნეთა შორის, რომელმაც ლომონოსოვის გავლენა განიცადა, **იოანე ბატონიშვილია,** დავით ბატონიშვილის **მომდევნო ძმა.** 1801 წლის აქტის შემდეგ ისიც პეტერბურგში გადასახლდა და სამეცნიერო მუშაობას მიჰყო ხელი.

იოანე ბატონიშვილის შრომათა შორის ყურადღებას იპყრობს ენციკლოპედიური ხასიათის თხზულება „კალმასობა" ანუ ეკლესიის სასარგებლოდ პურისა და ღვინის შეგროვება.

„კალმასობა" იწერებოდა 15 წლის განმავლობაში: 1813—1828 წლებში პეტერბურგში.

სოლომონ დოდაშვილის ერთი წერილიდან ირკვევა, რომ იოანე ბატონიშვილი ლომონოსოვის, კარამზინის და იმ დროის სხვა რუს მეცნიერთა შრომებით ყოფილა გატაცებული. „იოანე ბატონიშვილი და იოანე ხელაშვილი გულმოდგინედ სწავლობდნენ შრომებს ლომონოსოვის, კარამზინისა და სხვა რუსი მეცნიერებისას, რომელთა წარჩინებულობა ქუხს მაღალ მთაზე", — წერდა ს. დოდაშვილი.

ამ აზრს ადასტურებს თვით კალმასობის იმ პარაგრაფთა შინაარსიც, რომლებშიც ფიზიკისა და გეოფიზიკის საკითხებია განხილული. აქ ავტორი ლომონოსოვის გვერდით ლეონარდ ეილერსაც ასახელებს.

ლომონოსოვის მსგავსად იოანეც იცნობს იმ დროის გამოჩენილ მეცნიერთა — გალილეის, ნიუტონის, ეილერისა და სხვათა შრომებს.

ძეგლში არ არის გამოყენებული მათემატიკური აპარატი. ავტორი გამოდის ჰელიოცენტრული სისტემის დამცველად და გეოცენტრული სისტემის აშკარა მოწინააღმდეგედ. იგი მკვეთრად ამიშვლებს „საღმრთო წერილებისა და ძველი სწავლულების" ცრუ მეცნიერებას.

იოანე ბაგრატიონის მიხედვით სამყაროს დასასრული არა აქვს. ასევე არა აქვს დასასრული ნივთიერების დაშლასაც.

როგორც ლომონოსოვისათვის, ისე იოანე ბატონიშვილისათვის ეილერის შრომები უდიდეს ავტორიტეტს წარმოადგენს. ეს ფაქტი ერთობ საგულისხმოა, რადგან XIX საუკუნის პირველი მეოთხედის პეტერბურგში უკვე მოიპოვებოდა ფიზიკის მრავალი, როგორც თარგმნილი, ისე ორიგინალური სახელმძღვანელო; მათ შორის ეილერის „ფიზიკის კურსი", რომელიც ორი ტომისაგან შედგებოდა, ყველაზე უფრო სისტემატურ და სრულ კურსად ითვლებოდა. ამგვარად, ფიზიკოსთა შეფასებაში ლომონოსოვი და იოანე ბატონიშვილი ერთი და იმავე შეხედულებისანი არიან.

ეჭვს გარეშეა, რომ იოანე ბატონიშვილი პეტერბურგში ყოფნისას მის თანამედროვე მეცნიერებთან ურთიერთობაში იყო. აშკარაა ისიც, რომ იმ წრეში, რომელშიც იოანე ტრიალებდა, ლომონოსოვისა და ეილერის შრომები დიდი პოპულარობით სარგებლობდა.

შევჩერდეთ კიდევ ერთ ქართველ მკვლევარ-ფიზიკოსზე, რომელმაც თავისი სამეცნიერო მოღვაწეობის გარკვეული პერიოდი ფიზიკის ისტორიის საკითხების შესწავლას მიუძღვნა. ეს არის ფიზიკა-მათემატიკის მეცნიერებათა დოქტორი პროფ. **დიმიტრი ბორისის ძე ლოლობერიძე.**

დ. ლოლობერიძე ცნობილია როგორც მყარი სხეულის ფიზიკის საქმაოდ თვალსაჩინო მკვლევარი არა მარტო ჩვენში, საბჭოთა კავშირში, არამედ ჩვენი საზღვრების მიღმაც. 1948 წელს მან გამოაქვეყნა შრომა — „ლომონოსოვი და სწავლება სიმტკიცის შესახებ". ამ შრომაში ავტორი ანალიზს უკეთებს ლომონოსოვის შრომებს და ასაბუთებს, რომ მან, ჯერ კიდევ სრულიად ახალგაზრდამ, XVIII საუკუნის ოცდაათიანი წლების მიწურულში დაამუშავა და გამოაქვეყნა ორიგინალური და ამასთან სრულიად ახალი თვალსაზრისი „სიმტკიცის" შესახებ. დ. ლოლობერიძის მტკიცებით ლომონოსოვმა სხეულთა სიმტკიცის საკითხები შეისწავლა მოლეკულური თვალსაზრისით, რაც იმ დროის უაღრესად პროგრესულად ითვლებოდა. ავტორის აზრით, ლომონოსოვი იყო მსოფლიოში პირველი მკვლევარი, რომელმაც სიმტკიცის საკითხები ამ თვალთახედვით შეისწავლა.

თავის ერთ-ერთ ადრინდელ შრომაში ლომონოსოვი ამბობს, რომ ამალგამის წარმოშობის პროცესში ვერცხლისწყლის მოლეკულები შეიჭრებიან ოქროს მოლეკულებს შორის. ამგვარად, ლომონოსოვმა ორი საუკუნის წინათ იწინასწარმეტყველა მეჭრის მყარი ხსნარების მოსაზრებანი, რომლის ერთ-ერთი მაგალითია ვერცხლისწყლისებრი ამალგამები.

ლომონოსოვის ეს ბრძნული შორსჭვრეტა პირველად პროფ. დ. ლოლობერიძემ შენიშნა, აღწერა და გამოაქვეყნა.

(დასასრული შემდეგ ნომერში)

დასაწყისი იხ. ჩვ. გაზეთის № 38 (847)

„ღელვის დასაწყისი“

წიგნის განხილვა

18 ნოემბერს უნივერსიტეტის ალკკ კომიტეტმა და სტუდენტთა პროფკომმა მოაწყვეს პოეტ **ზაურ ბოლქვაძის** ლექსების წიგნის „ღელვის დასაწყისის“ საჯარო განხილვა.

ნათქვამია: კარგი დასაწყისი საქმის ნახევარიაო. პოეტური გზის დასაწყისიც ამიტომ იქცევს განსაკუთრებულ ყურადღებას, მით უმეტეს, თუ მას ჩინებული პირი უჩანს. ზაურ ბოლქვაძის ლექსები სწორედ ასეთია, — გულითადი და ღრმად განცდილი, კარგად დანახული და ოსტატურად გადმოცემული. ზაური წერს მაშინ, როდესაც დადუმება არ შეუძლია:

„უსიმღერობა საშველს არ მომცემს,
გულად იწამა მკერდმა ლექსები,
მე საქართველოს მიწა მაცოცხლებს
და მის სიყვარულს ვერ დავეხსნები.

ბინას ვიპოვი მე მის მზეგულში,—
დიდი სიცოცხლის მცირე ფანტელი,—
მე საქართველოს მიწას ვეკუთვნი
და მის სიმცირეს მივემატები!..“

ამ სტრიქონებში პოეტის პორტრეტი სწორადაა ასახული: მისი ლექსების პატარა წიგნი მართლაც სიყვარულითაა სავსე. ზაურ ბოლქვაძეს უყვარს სამშობლო, სადაც „მთა არის მიწა აჯანყებული, დედამიწაზე დაუტევარი“, ცა კი ისე ახლოა, რომ არ შეიძლება არ შესძახო:

„თუ მზე შორსაა აქედან,
მაშ, მზესთან ახლოს ვინ არის?“

პოეტს უყვარს თბილისი, სადაც საფლავებიც კი შეუდარებელ სიმაღლეზე ატანილი, და წარსულის ბრწყინვალე დიდოსტატები, სისხლის ყოველი წვეთით რომ შესთხოვდნენ ადამიანებს:

„ამაგებინეთ ცხოველი სვეტი,
მერე მომჭერით მარჯვენა ხელი!“

იგი შესანიშნავად გრძნობს ბუნებას, ხედავს, მაისი როგორ „უდგამს აკვანს კვირტებში ნაყოფს“, ქალაქი მისთვის სავსეა ღელვით, ხალხის სიმრავლით „და ელექტრონის მაშველი სისხლი უვლის მავთულებს — ქალაქის ძარღვებს“. ზაურ ბოლქვაძის თვალი მრავალ დამახასიათებელ დეტალს ამჩნევს, რაც განსაკუთრებით იგრძნობა ლირიკულ ლექსებში „ბარათაშვილი“, „ბაბუაჩემი“ და ფაქიზი გრძნობებით გამთბარ ციკლში „დედა, ზამთარი და შუაცეცხლი“.

ყოველივე ამის შესახებ გულთბილად ილაპარაკეს საღამოზე გამოსულმა ამხანაგებმა. დოცენტმა ვიოლეტა ცისკარიძემ თავის მოხსენებაში განსაკუთრებული ყურადღება მიაქცია ზაურ ბოლქვაძის ლექსების ოპტიმისტურ ხასიათს, სიცოცხლის იმ მძლავრ სიმფონიას, რომელიც მის სტრიქონებში გუგუნებს:

„ვხვამ სიცოცხლის სამადლობელს,
სული რწმენით ამნთებია:
სიძულვილში არ ცოცხლობენ,
სიყვარულში არ კვდებიან!“.

დოცენტი სოლომონ ხუციშვილი ძირითადად პოეტის მიერ გამოყენებულ მხატვრულ ხერხებს შეეხო. პროფესორმა გრიგოლ კიკნაძემ ზაურ ბოლქვაძის პოეზიის დადებით მხარეებთან ერთად აღნიშნა ზოგიერთი ნაკლიც: ლირიკული გმირის ხაზგასმული უპრეტენზიობა მთელ რიგ ლექსებში გადაჭარბებულია და ისეთი შთაბეჭდილება რჩება, თითქოს ეს მოკრძალება პრეტენზიის ფარულ სახეს წარმოადგენდეს. ამას გარდა ცუდია, რომ ყველა ლექსი თავიდან ბოლომდე გამართული არ არის, რაც პოეტს დეტალების მიღმა მთავარი სათქმელის გადაკარგვის საშიშროებას უქმნის. მანვე დასძინა, რომ ამ მცირე ნაკლოვანებების დასაძლევად ზაურ ბოლქვაძეს საკმაო შემოქმედებითი ენერგია აქვს და საჭიროა მისი გამოყენება.

კამათში მონაწილეობა მიიღეს დოცენტმა ტ. კვანჭილაშვილმა, უფროსმა მასწავლებელმა ნ. ჩხეიძემ, ახალგაზრდა პოეტებმა — ლ. სტურუამ და გ. ჩარკვიანმა, სტუდენტმა რ. მიშველაძემ და სხვებმა.

დასასრულ ზ. ბოლქვაძემ წაიკითხა რამდენიმე ლექსი.

საღამოს მონაწილეთა საერთო სურვილია, ზაურ ბოლქვაძის პოეტურმა ქმნილებებმა კიდევ უფრო მძლავრად „გაანგრიონ გულის თაღები, გაფანტონ სულში ნისლი“, ავტორმა კი არასოდეს მოიცალოს იმისათვის, რომ „ლექსის ბოლოს დასვას წერტილი“.

ნ. აბესაძე

მივიწყებულ ქართველ მხატვართა ძიებაში

ჩვენს ლიტერატურაში თანდათან მკვიდრდება ახალი ჟანრი: ამა თუ იმ დარგის მკვლევრები საზოგადოებას არა მარტო თავისი კვლევის შედეგებს უზიარებენ, არამედ ძიების პროცესის მთელ მიმზიდველობასაც უშლიან თვალწინ. ამგვარად შეიქმნა ობრუჩევის, ფარსმანის, ირაკლი ანდრონიკაშვილის ორიგინალური წიგნები. ამგვარადვე შემუშავდა ფართო აუდიტორიის წინაშე სპეციალისტების შემოქმედებითი ანგარიშით გამოსვლის ტრადიცია.

სწორედ ასეთ შემოქმედებით ანგარიშს წარმოადგენდა ხელოვნებათმცოდნე ო. ფირალიშვილის მოხსენება საქართველოს ფარგლებს გარეთ მცხოვრები ახლადგამოვლენილი ქართველი მხატვრების შესახებ, რომელიც 20 ნოემბერს ჩატარდა ჩვენს უნივერსიტეტში ფილოლოგიის ფაკულტეტის ალკკ ბიუროს ინიციატივით. მსმენელებმა ბევრი მნიშვნელოვანი ფაქტი შეიტყვეს.

...XVII საუკუნის ისტორიულ საბუთებს შორის საინტერესო წერილი აღმოჩნდა: სამეგრელოს მთავარი დადიანი იმერეთის მეფეს უთვლიდა: დამიბრუნე ჩემი კასტელი, თორემ ომს გამოგიცხადებო. ამ წერილმა კასტელის შემოქმედებისადმი განსაკუთრებული ინტერესი აღძრა და მალე აღმოაჩინეს მის მიერ ზეთის საღებავებით შესრულებული ქართველი მხატვარი ქალის რ. მიქელაძის პორტრეტი. გამოირკვა, რომ რ. მიქელაძე XVII საუკუნის მხატვარი ყოფილა, უსწავლია იტალიაში. ჭერჭერობით აღმოჩენილია მისი მხოლოდ ერთი სურათი. ვინ იცის, რას მოგვიტანს შემდგომი კვლევა.

...კვლევის პროცესს საერთოდ ბევრი სიურპრიზი ახლავს. ამ მხრივაც საინტერესო ფაქტი გაიხსენა ო. ფირალიშვილმა, ჟურნალ „დროშის“ 1956 წლის პირველ ნომერში გამოუქვეყნებიათ მისი სტატია მხატვარ ალექსანდრე შერვაშიძის შესახებ, რომელიც აფხაზეთის უკანასკნელი მთავრის კონსტანტინეს ძმისწული იყო (დაიბადა 1867 წელს). იგი დიდხანს მუშაობდა მთავარ მხატვრად პეტერბურგის ოპერის თეატრში. იგორ გრაბართან, სეროვთან, კოროვინთან, გოლოვინთან და სხვებთან ერთად მან დააარსა ცნობილი საზოგადოება „ხელოვნების სამყარო“; შემდეგ მოღვაწეობდა საზღვარგარეთ: როგორც თვითონ წერს, პიკასოს სახელოსნოში შემსრულებელ მხატვრად უმუშავნია. ბოლო ხანებში ალ. შერვაშიძის კვალი არსად ჩანდა და ო. ფირალიშვილს ხსენებულ სტატიაში გამოუთქვამს ვარაუდი: იგი პარიზში ვე გარდაიცვალაო.

მოულოდნელად, სტატიის გამოქვეყნებიდან რამდენიმე ხნის შემდეგ, მკვლევარმა ალ. შერვაშიძისაგან მადლობის წერილი მიიღო. გამოირკვა, რომ. ალ. შერვაშიძე ამჟამად კანაში ცხოვრობს. ხანდაზმულმა მხატვარმა გამოგზავნა საქართველოში ამანათი: 600-მდე ნახატი, მათ შორის 180 საგანგებო მნიშვნელობისა; თავისი არქივი, სადაც დაცულია მიმოწერა მეუღლესთან — ცნობილ მსახიობ ბუტკოვსკაიასთან; მის მიერ გაფორმებული სპექტაკლების აფიშები, რომელთა შორისაც განსაკუთრებით საყურადღებოა ბალეტ „ვეფხისტყაოსნის“ პარიზში პირველი დადგმის აფიშა. საკუთარ სურათებთან ერთად ალ. შერვაშიძემ გამოგზავნა ლადო გუდიაშვილის გრაფიკული ჩანახატი, რომელიც ამ უკანასკნელს მისთვის 1920 წელს პარიზში ყოფნისას უჩუქებია.

ასე შეუწყო ხელი პატარა საჟურნალო სტატიამ ჩვენი ხელოვნების საგანძურის გამდიდრებას.

...ჩვენი მუზეუმის ფონდი დღითიდღე სულ უფრო მდიდრდება. არც ისე დიდი ხანია, რაც ქალაქ მახარაძის მხარეთმცოდნეობის მუზეუმში უცნობი ქართველი ქალის ფიცარზე შესრულებული პორტრეტი მოიტანეს. ოსტატურად გამოკვეთილი თითოეული ნაკვთი, ვირტუოზულად დაჭერილი სევდიანი გამომეტყველება ეჭვს არ ტოვებდა პორტრეტის შემსრულებელი მხატვრის დიდ ნიჭიერებაში. არ შეიძლება მას სხვა სურათები არ დარჩენოდა. მართლაც, მალე მახლობელ სოფლებში იმავე მხატვრის რამდენიმე სურათი იპოვეს. გაირკვა მხატვრის ვინაობაც: იგი აღმოჩნდა „თამარიანის“ ავტორის — სიმონ გუგუნავას ბიძაშვილი ივანე, პორტრეტზე გამოსახული უცნობი ქალი კი მისი ნაადრევად დაღუპული უმცროსი და — სალომე ყოფილა. ხანგრძლივი კვლევის შედეგად მთლიანად აღდგენილ იქნა ივანე გუგუნავას ფრიად საინტერესო ბიოგრაფია, მოძებნილია რუსეთსა და საქართველოში დღემდე შემორჩენილი მისი სურათები. უკანასკნელი სურათი — „გურიის პეიზაჟი“ — ივანე გუგუნავას დაუმთავრებელი დარჩა მოლბერტზე, რომლის წინაც მან სავარძელში ჩამჯდარმა დალია სული პეტერბურგში, 1919 წლის იანვარში.

ო. ფირალიშვილი აპირებს ივანე გუგუნავასადმი მიძღვნილი სპეციალური გამოკვლევის გამოცემას. მან გააცნო დამსწრე საზოგადოებას ამ გამოცემისათვის დამზადებული ფოტორეპროდუქციები. მომხსენებელმა მსმენელებს გააცნო აგრეთვე სხვა ქართველი მხატვრების ნამუშევართა ფოტოები.

ასეთი სახის მოხსენებები უნივერსიტეტში სასარგებლო და მისასალმებელი წამოწყებაა და კარგი იქნება, თუ ჩვენს სტუდენტებსა და პროფესორ - მასწავლებლებს შემდგომშიც ექნებათ მსგავსი გამოსვლების მოსმენის საშუალება.

ა. ნიაძე

სიცოცხლე

ფოტოეტიუდი

ე. სუსუნიკაშვილისა

სპორტის ამბები

კომკავშირის კომიტეტის ინიციატივით

ამასწინათ ჩატარდა ორდღიანი ტურისტული ლაშქრობა მარშრუტით: თბილისი — ჯვარი — ზედაზენი — საგურამო — თბილისი. იგი მიეძღვნა სკკპ XXII ყრილობას და ლენინური კომკავშირის დაარსების 43-ე წლისთავს.

ლაშქრობაში მონაწილეობდნენ უნივერსიტეტის კომკავშირის კომიტეტის წევრები და საფაკულტეტო ალკკ ბიუროების მდივნები.

ლაშქრობის მონაწილეებმა დაათვალიერეს ჯვრისა და ზედაზნის მონასტრები, საგურამოში ესტუმრნენ ი. ჭავჭავაძის სახლ-მუზეუმს და მცხეთაზე გავლით დაბრუნდნენ თბილისში.

მონაწილეთა უმრავლესობამ შეასრულა „საბჭოთა ტურისტის“ თანრიგის მიღებისათვის საჭირო ნორმა.

მომავალში განზრახულია ასეთი ღონისძიების ტრადიციად გადაქცევა.

ვ. მელაძე,
ალკკ კომიტეტის ფიზკულტურის სექტორის ხელმძღვანელი.

გაიმარჯვეს ჩვენმა ველოსიპედისტებმა

15 და 16 ნოემბერს თბილისის ველოტრეკზე ჩატარდა ველოსპორტში ქ. თბილისის პირველობის II ტური, რომელშიც მონაწილეობას იღებდნენ „ქარიშხალას“, „შრომითი“ რეზერვების“, „სპარტაკისა“ და სხვა სპორტულ საზოგადოებათა კოლექტივები. ამათ გარდა, შეჯიბრებაში კონკურსგარეშე მონაწილეობას იღებდა ოდესის ველოსიპედისტთა ნაკრები გუნდი.

საქალაქთაშორისო შეხვედრაში საერთო პირველი ადგილი დაიკავა თბილისის ნაკრებმა გუნდმა. განსაკუთრებით კარგ შედეგს მიაღწიეს უნივერსიტეტის სპორტსმენებმა. „ქარიშხალას“ ქალთა ნაკრები გუნდი დაკომპლექტებული იყო ჩვენი უნივერსიტეტის ფილოლოგიის ფაკულტეტის სტუდენტებისაგან, რომლებმაც წარმატებით დაიცვეს თავიანთი კოლექტივის სპორტული ღირსება. მათ ამ შეჯიბრებაში I ადგილი მოუპოვეს თავიანთ სპორტსაზოგადოებას. კარგ შედეგებს მიაღწია პირად შეჯიბრებაში ფილოლოგიის ფაკულტეტის II კურსის სტუდენტმა ვ. შახპარონიანმა, რომელმაც ოთხსავე სახეში გაიმარჯვა, დაიკავა საერთო პირველი ადგილი და გახდა შეჯიბრების აბსოლუტური ჩემპიონი. მომდევნო II ადგილი დაიკავა ოდესელმა სპორტის ოსტატმა ლ. რიკუნოვამ. III—IV ადგილებზე გამოვიდნენ ჩვენი უნივერსიტეტის ფილოლოგიის ფაკულტეტის სტუდენტები — ვ. პადოლსკაია და ვ. ქელტკოვა.

ვ. ჯონჯოლიანი,
უნივერსიტეტის ნაკრები გუნდის მწვრთნელი, სპორტის ოსტატი.

სურათზე: ვალენტინა შახპარონიანი.

რედაქტორი **ირ. ვეზუაპიძე**

რედაქციის მისამართი: ქ. თბილისი, ი. ჭავჭავაძის გამზირი, № 1. ტელეფონი 8—33—34

თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის გამომცემლობის სტამბა, ი. ჭავჭავაძის გამზირი № 1, ტირაჟი 1 500, უე 08891